

АКАДЕМИК ЛЮБОМИР МИЛЕТИЧ – ЩРИХИ КЪМ ПОРТРЕТА (ПО СЛУЧАЙ 160 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО МУ)

Гл. ас. д-р Енчо Тилев

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Резюме. Професор Любомир Милетич (1863 – 1937) е един от лингвистите от първото поколение български учени, който оставя съществена дияра в историята на българското езикознание. Приносите му в различни дялове на знанието – лингвистика, история, етнология и други, са високо оценени от съвременниците му и до днес служат като основа за развитие на по-нататъшни изследвания в тези области. Особено значение за лингвистиката имат изследванията му „Das Ostbulgarische“ и „Die Rhodopemundarten der bulgarischen Sprache“, в които са описани чертите на някои български диалекти в края на XIX век. През 2023 г., когато се навършват 160 години от рождението на Л. Милетич, приносите му за развитието на българската наука са все по-безспорни.

Ключови думи: Любомир Милетич; диалектология; младограматизъм; сравнително-историческо езикознание

Увод

В историята на българското езикознание не са много учените от края на XIX век, чиито проучвания и до днес остават в голяма степен актуални и будят интереса на изследователите на българския език. Безспорно е, че една от най-ярките личности, възплъщаваща в себе си профила на лингвиста, историка, етнографа и патриота, е проф. Любомир Милетич. Повод за написването на настоящата статия е кръглата годишнина, която се отбелязва през 2023 г. – 160 години от рождението му. И макар че за Л. Милетич е писано немалко през десетилетията преди и след смъртта му, оценката на делото му отново може да послужи за стимул при изучаването на езика.

1. Родът Милетич в българската история

Любомир Милетич се ражда на 1 януари (13 януари по стар стил) 1863 г. в гр. Щип (дн. Северна Македония) в семейството на потомствени бълга-

ри с ярък патриотичен уклон. Този факт следва да се подчертае, тъй като често в наши дни родовото фамилно име поражда асоциации със сръбския народ. Бащата – Георги Милетич, и майката – Евтимия Милетичева (по баща е Наумова поп Даова) – са учители. Ст. Райчевски отбелязва, че според спомените на Г. Милетич, разказани от сина му пред негови близки, родът им е от Одрин и в българската махала Киришхана е живял Миле войвода, пращадото на Л. Милетич (Raychevski 2020, p. 10). След неуспешно въстание в Одринско Миле е принуден да замине за Нови Сад, където се установява. Именно в пределите на тогавашната Австро-Унгария към фамилията на рода се добавя и типичният за сръбския език суфикс *-ич*. През 1801 г. в Мошорин (днес в Унгария) се ражда Симе, синът на Миле. Той, от своя страна, има двама синове – Светозар и Георги.

След завършване на средното си образование по-големият син – Светозар – учи две години философия в Пресбург, а след това и право в Пеща. Там той, както отбелязва Ст. Райчевски, се увлича по идеите на панславизма. През следващите десетилетия животът му протича бурно, като Св. Милетич неколkokратно е избран за кмет на Нойзац (днес Нови Сад), бива вкарван в затвора, но въпреки това не се отказва от убежденията си. Дейността му е добре известна и на най-видните му български сънародници, които го подкрепят, а Л. Каравелов му посвещава статии във вестник „Свобода“¹. Тъй като Светозар посвещава живота си на борбата на сръбския народ за свобода, много често той е смятан за сърбин, такава информация се посочва и в голяма част от интернет източниците. Св. Милетич умира на 4 февруари 1901 г. във Вършац.

По-малкият син на Симе – Георги – се ражда през 1837 г. и по-късно има съществен принос за утвърждаването на българското самосъзнание у все още поробените си сънародници. Образование получава в реалното немско училище в Митровица и малко след това, в желанието си да избегне военна служба, заминава за Африка. Любопитен факт е, че там той участва в прокопаването на Суецкия канал. След завръщането си от Черния континент Г. Милетич се установява за кратко в Цариград, където се запознава с Велешкия митрополит Авксентий. Изтъкнатият духовник се обръща с молба към Георги да замине като учител във Велес – длъжност, която изпълнява през следващите дванадесет години. Освен граматика и история Г. Милетич преподава и немски език, основава също така ученически хор. Междувременно се жени за Евтимия (Евка), с която през есента на 1861 г. се местят в Щип. Там се ражда след малко повече от година и първородният им син – Любомир. Впоследствие за съвсем кратко време Г. Милетич преподава и във Видин, след това в Цариград, Кукуш, Струмица и Ватоса. След множество изпитания през 1875 г. семейството заживява в София, но след потушаването на Априлското въстание, при обявяването

на война на Турция от страна на Сърбия, Г. Милетич се присъединява към отряда от българи доброволци, ръководен от Панайот Хитов. По-късно се включва и в Руско-турската освободителна война като доброволец към Червения кръст и помага до края на бойните действия. След Освобождението Г. Милетич работи като чиновник в Разград, като съдия в Силистра, а после живее и в София. Умира на 4 декември 1905 г.

2. Любомир Милетич – биографични бележки

Представянето на рода на Л. Милетич е важно, защото в излезлите досега статии, студии и книги за семейната среда, в която израства, не се говори много. По-подробно и въз основа на исторически данни родословието

е представено от Ст. Романски (Romanski 1940) и в книгата „Академик Любомир Милетич“ на Ст. Райчевски (Raychevski 2020). От друга страна, семейното обкръжение, както и всички събития в дома и в тогавашното общество, на които Л. Милетич става пряк свидетел, формират у него отношението му към българщината и към знанието като висша ценност.

Поради факта, че семейството пребивава известно време в Солун, малкият Любомир посещава българското училище там и до края на живота си пази спомени от онзи период. След това, отново във връзка с работата на бащата, в средата на 70-те години на XIX век семейството се мести в София. Там Л. Милетич завършва класното училище, а след 1878 г. продължава обучението си в Нови Сад и Загреб, където завършва гимназия. Именно в Загреб той започва и висшето си образование през 1882 г. в Кралския университет „Франц Йозеф Първи“. Първоначалното желание на Л. Милетич да учи право, за да влезе в политическия живот на младата българска държава, се променя, когато Министерството на просвещението му предлага стипендия за обучение по славянска филология. Приемайки отправеното предложение, Л. Милетич стъпва на пътя на филологическата

наука. В Загреб, населяван от представители на различни етнически групи, младият студент общува активно с българските си сънародници. Негов преподавател в университета е видният учен и професор Леополд Гайтлер, който е изучавал задълбочено старобългарския език и старобългарските паметници. Поради боледуването и последвалата смърт на Л. Гайтлер обаче Милетич заминава за кратко за Прага, където слуша лекции при професорите Ян Гебауер и Франц Миклошич.

През 1885 г., след завършване на висшето си образование, е повикан от Министерството на народното просвещение да се върне в България и веднага става учител в Софийската мъжка гимназия. В този период започва и научната му дейност и излизат първите му публикации; през 1888 г. е издадена и „Старобългарска граматика“ като учебно пособие за училищата, многократно преиздавана, преработвана и допълвана след това. През 1889 г. в Загреб защитава докторска дисертация на сърбохърватски на тема „Членът в българския език“ (ориг. *O člani v bugarskom jeziku*). Будният ум и проявилите се вече научни дарования у едва 25-годишния младеж са причина той да бъде избран за един от първите преподаватели в новоучреденото Висше училище в София, създадено с княжески указ, за да подготвя бъдещите кадри на българската държава. Л. Милетич продължава да преподава и в Софийската мъжка гимназия до 1892 г., когато е избран за редовен професор във Висшето училище – тази длъжност той заема до 1936 г.

3. Л. Милетич – учен и организатор на духовния и научния живот на следосвободенската България

Приносите на Л. Милетич трябва да се търсят не само в неговите научни трудове, но и в дейността му по организирането на цялостния научен живот на България в първите десетилетия на XX век. Освен че чете лекции по старобългарска фонетика, морфология и синтаксис, по теория на основите, по славянска етнография, звукофизиология и сравнителна граматика на славянските езици, през 1896 г. по подобие на други европейски университети Милетич създава в Университета и Семинар по славянска филология (по-късно преименуван в Славянски институт), в който се обучават едни от най-изявените студенти. Много от докладите, представени в Семинара, са публикувани след това в „Известия на Семинара по славянска филология“. Струва си да се споменат дори само имената на К. Мирчев, Ив. Леков, П. Динеков, Ст. Кабасанов, които са минали през семинара на акад. Милетич, за да придобием представа за важноста на делото му за изграждането на следващото поколение български учени. Ето част от спомените на П. Динеков за неговия преподавател в Софийския университет: „Впечатлението от проф. Милетич бе невероятно силно

и внушително. Не познавам друг професор, който така да ме е поразявал още при първата среща тогава и по-късно. [...] Някаква мярка господстваше и във външността, и в поведението на проф. Л. Милетич. [...] Проф. Милетич бе много строг в аудиторията и взискателен на изпитите. За нас той стоеше толкова високо, че се спирахме да го видим по-отблизо, когато минаваше по коридорите“ (Dinekov 1982, р. 26); „[...] учудвал съм се на невероятната работоспособност на проф. Л. Милетич, на изключителното богатство на издирените и обнародвани материали, на неговата удивителна воля да търси следите на българите в близки и далечни страни, да изучава тяхната историческа съдба, да възкресява бита и културата им, да вниква внимателно в целия им духовен живот. [...] Навсякъде той бе показвал твърд и самостоятелен, независим характер, последователна привързаност към определени идеи. Бе проявявал упоритост в защита на своите идеи и на обществените си стремежи“ (Dinekov 1982, р. 29). Именно благодарение на Л. Милетич Петър Динеков заминава като стипендиант в Полша и по-късно публикува малка част от кореспонденцията си със своя преподавател, която разкрива изтъкнатия учен като човек, подкрепящ и окуражаващ по-младите си колеги. Подобни впечатления споделя и Ст. Кабасанов (вж. Kabasanov 1985).²

Повече от четиридесет години – от 1892 до 1934 г. – Л. Милетич ръководи Катедрата по старобългарски език, славянски езици и славянска етнография. От 1903 до 1904 г. е и декан на Историко-филологическия факултет, а през 1900 – 1901 и 1921 – 1922 г. е ректор³ на Университета.

Организаторският и администраторският талант на Л. Милетич е свързан и с Българската академия на науките. През 1898 г. е избран за действителен член на Българското книжовно дружество и през 1901 г. става председател на Историко-филологическия клон. Десетилетие по-късно – през 1911 г. – става подпредседател на преобразуваната и преименуванa вече Българска академия на науките. Милетич се грижи за издигането на българската наука и полага големи усилия за построяването на нова сграда на Академията и на библиотека към нея. От 1926 г. до смъртта си през 1937 г. е председател на БАН – пост, който по-късно наследява проф. Богдан Филев.

Активната позиция на Л. Милетич като гражданин и учен се проявява във всичките му действия. Плод на усилията му е и Съюзът на българските учени, писатели и художници, основан след Първата световна война, който има за цел „да сплоти българските учени, писатели и художници за задружна просветна работа в България и чужбина“ и „да запознава чуждия свят с България и да тълкува и брани българските народни стремежи“.⁴ Познавайки бита и съдбата на българите в Македония, Л. Милетич се ангажира да направи достойнство за световната общественост зверствата,

извършени при потушаването на Илинденско-Преображенското въстание. С тази мисия той посещава някои от европейските столици, където се среща с учени и дипломати. Освен това се включва и в организирането на Втория славянски събор през юни 1910 г. в София.

Значителен принос на Л. Милетич към научния живот в България е създаването на Македонския научен институт, който има за цел да изследва историята, етнографията, географията и стопанския живот на Македония, да проучва историческите материали за освободителните борби на македонските българи. В печатния орган на Института – списанието „Македонски преглед“, Милетич наред с много други изявени учени на своето време печата част от трудовете си.

Акад. Любомир Милетич умира на 1 юни 1937 г. в София.

Освен с активната си обществена дейност Л. Милетич остава в науката преди всичко с творчеството си, посветено на миналото и настоящето на българския език. Проучванията му обхващат много области: старобългарски език, история на българския език, диалектология, етнография, история, фолклор. Напълно естествено, лингвистичните му възгледи са повлияни от господстващата по онова време младограматическа школа. В нея той е възпитан от професорите си в Загреб и Прага. Л. Милетич има значителен принос в проучването и описването на старите паметници. В тази област е и първата му студия – „Особености на езика в Мариинския паметник“, публикувана през 1886 г. в „Периодическо списание“. Само година по-късно в същото списание Милетич обнародва и студията си „Членът в българския език“, която е в основата на защитената през 1889 г. докторска дисертация. В този свой труд ученият описва появата и развитието на члена в българския език, като застъпва схващането, че артикълът се е развил самостоятелно, следвайки тенденции, наследени в праславянската епоха. Като доказателство за тезата си по-късно той посочва и примери от някои северноруски диалекти, в които според него се е развил постпозитивен артикъл, подобен на този в български и възхождащ към демонстратива *-тъ*. На този проблем са посветени студиите му „Членът в българския и руския език“ (1901) и „Показателните местоимения в постпозитивна служба“ (1927).

Проблемите на българското склонение вълнуват Милетич от най-ранна възраст. Те са разгледани в студията „Старото склонение в днешните български наречия“ от 1890 г. Посещавайки градовете Букурещ, Брашов и Яш, Милетич разкрива значимостта на влахобългарските грамоти за историята на българския език и обнародва изводите си в няколко изследвания (вж. например „Нови влахобългарски грамоти от Брашов“, 1896).

Чергедските молитви – друг важен извор за историята на българския език – също са в полезрението на Л. Милетич. На техния произход и

език той посвещава изследването си „Седмоградските българи и техният език“. За изучаването на езика на банатските българи пък Милетич посещава през 1895 г. селищата Винга и Бешенов, като едновременно с това проучва данните от архиви в Будапеща, Виена и Тимишоара. Както отбелязва С. Дамянов, тези изследвания имат комплексен характер и са от интерес не само за лингвистите, но и за историците, етнографите и фолклористите (Miletich 1987, pp. 11 – 12). В „На гости у банатските българи“ авторът описва впечатленията си от срещата с българите във Винга, които въпреки досега си с други етноси, култури и религии са запазили езика си: „Докато се четеше евангелието, мене някакви тръпки пронизваха, толкова беше силно впечатлението от тия контрасти: маджарската проповед, латинското богослужение и простонародния български език на Евангелието“ (Miletich 1987, pp. 32 – 33). Въпреки немалкото други елементи, заимствани от унгарците и немците (някои лексикални елементи, носии и други), езикът и личните имена на населението в тези територии свидетелстват за произхода им. В резултат на тези теренни проучвания Л. Милетич пише също така и студиите си „Заселението на католишките българи в Седмоградско и Банат“ (1897) и „Книжнината и езикът на банатските българи“ (1900).

През следващите години Л. Милетич насочва интереса си към павликяните. Техния бит и език разглежда в „Нашите павликяни“ (1903) и „Нови документи по миналото на нашите павликяни“ (1905). Достига до извода, че павликяните край Дунав имат южнобългарски произход, което се доказва от връзката на павликянското наречие с рупските говори в Родопите.

Изключителни са приносите на Л. Милетич към проучването на българските диалекти. Особено място в изследванията му заемат източнобългарските говори. Известно е, че към изучаването и описването на тези говори Милетич е подтикнат от Ватрослав Ягич, който оглавява в началото на XX век Балканската комисия към Виенската академия на науките. Ягич възлага на българския си колега задачата да посети местата, където битуват тези говори, и за целта през 1897, 1898 и 1900 г. Милетич обикаля Източна България. В резултат на тези теренни проучвания през 1903 г. е издадено на немски език съчинението му „Das Ostbulgarische“ (преведено на български едва през 1989 г. от А. Димова и Ал. Александров). Още в началото на книгата си Милетич дефинира границите на българския език: „В най-груби очертания границите на българския език се простират на север, изток и юг до Дунава, Черно море и Егейско море приблизително до устието на Бистрица, западно от Солун; оттам границата преминава почти в хоризонтална посока до Албания и оттук северно и североизточно покрай границата на Албания, покрай Шар планина и границата на Сърбия до Дунава. [...] Единството на българския език в очертаните рамки се ха-

рактеризира най-добре чрез две морфологично-синтактични особености: аналитичните форми на склонението и постпозицията на члена при имената“ (Miletich 1989, p. 17). Тази констатация е особено важна в наши дни с оглед на продължаващите опити да се отрича българската основа на официалния език в Република Северна Македония. Следва да се припомни и дискусията между Л. Милетич и Б. Цонев за границите между източните и западните български говори – дискусия, породена след излизането на „Das Ostbulgarische“ през 1903 г. Този спор става катализатор за решаването на някои проблеми от първостепенно значение – за делитбата на българските диалекти, за същността и разпространението на някои диалектни явления и т.н.

Другият значим принос към българската диалектология е „Die Rhodopemundarten der bulgarischen Sprache“ („Родопските говори на българския език“), публикуван на немски език през 1912 г. във Виена и преведен на български един век по-късно от Е. Тилев. Л. Милетич обособява в отделна група рупските говори, като ги дели на две – източни (в Странджа) и западни (родопски). В основата на родопските говори е ахърчелебийският говор (говорът на днешен Смолян) и към него Милетич причислява говора на българските села в Златоградско, Ксантийско и Гюмюрджинско, както и говора на южните павликяни в района на Пловдив. Оценката на В. Ягич за положения от Милетич труд е красноречива: „Родопските говори на българския език добавя един дълго желан шрих към картината на българския език в неговата цялост. За сравнителното изследване на славянските езици това е ценен принос, който ще осветли историческите обстоятелства и ще разкрие забележителни явления от живота на диалектите“ (Miletich 2013, p. 24).

Детайлното познаване на българските говори в областите Мизия, Тракия и Македония дава основание на акад. Л. Милетич да напише през 1929 г. и обобщаващата студия „Единството на българския език в неговите наречия“. Там той доказва с факти, че македонските говори са неделима част от останалите български диалекти.

Специално внимание сред всички публикувани съчинения на Л. Милетич заслужават и лекциите му по различни дисциплини, които е водил в Софийския университет. Още в началото на неговите „Записки по теория на основите“ се дава предимство на синтаксиса пред морфологията: „Синтаксисът е най-важната част на граматиката, защото в него се изучават езиковите форми в тяхната взаимна вътрешна и външна връзка. Само изречението съществува реално в езика, като средство за взаимно съобщение и затова то представя реална езикова форма [...]“ (Miletich 1946a, 3). Оттук Милетич определя морфологията като „част от граматичната наука, която разглежда отделните части на изречението като самостоятелни целисти и

ги излага в особени категории⁵“ (Miletich 1946b, p. 4). Това разбиране на Милетич за важноста на синтаксиса като реализация на морфологичните форми е много интересно и все по-актуално днес. Традиционно българското езикознание е морфологоцентрично и идеята за морфосинтактичните структури като че ли остава неразработена. Това изкуствено разделяне на езиковите равнища предпоставя и невъзможността да бъдат решени някои проблеми, свързани с определяне същността на абстракции като падежа например. Тези лингвистични схващания на Милетич заслужават по-детайлно изучаване и описание.

Като представител на младограматизма, Милетич обяснява голяма част от езиковите абстракции чрез психологическия подход в езикознанието. Поради това уподобяването на езиковите категории е обвързано с категориите на душата в разбирането на учения: „в душата на човека съществуват категории на езиковите представи, на които трябва да съответствуват граматичните категории [...]. Граматиката значи съществува в нашата душа, преди да съществува като наука“ (Miletich 1946b, p. 14). Тези схващания от съвременна научна гледна точка не са приемливи и невролингвистиката, като модерно направление, е стигнала много далеч в проучването на връзките между говорещата личност като индивид и езика като продукт на човешкия мозък. У Милетич може да се открие влиянието на А. А. Потембин и неговите „Из записок по русской грамматике“, тъй като и Л. Милетич приема, че думата съществува еднократно, само в акта на нейната употреба, срв.: „Докато звукът съществува, езикът живее така да се каже своя физически живот. Този физически живот на езика обаче е твърде кратковременен. Произнесена е един път звуковата вълна, всяка следа от звук, от физическа страна на езика изчезва. Когато втори път произнесем дадената дума, произвеждаме пак звукова вълна, обаче новата звукова вълна няма нищо общо със старата, която е вече изчезнала освен може би че се произвеждат донякъде еднакво“ (Miletich 1946b, p. 17)⁶. В направлението след младограматизма тези схващания се преодоляват, но Милетичевите възгледи свидетелстват за научната му школовка и за това, че той се нарежда до едни от най-изтъкнатите учени филолози в световната лингвистика от края на XIX и първите десетилетия на XX век.

Подробно описани от Р. Русинов са и грижите на Милетич за утвърждаването на книжовния български език (вж. Rusinov 2000).

Като обобщение на представеното по-горе може да се заключи, че Л. Милетич оказва значително влияние върху развитието на българското езикознание. Трудовете му са се превърнали в еталон за поколенията след него и до днес продължават да провокират учените. Изследванията му имат голямо историческо значение, защото те са извори за най-новата българска историография, поради което връщането към тях е неминуемо.

БЕЛЕЖКИ

1. Ст. Райчевски препечатва и отворено писмо от „Млада България“ до Св. Милетич, в което се осъжда задържането му (вж. Raychevski 2020, 46 – 48).
2. Научната истина изисква да се обърне внимание и на един факт с обратен знак: не са пестени и критики към Милетич от страна на негови ученици и колеги. Някои писания стигат дотам, че почти изцяло отричат приносите на Милетич, като се изтъкват неточности и грешки в трудовете му (вж. Mladenov 1933; Balashev 1934).
3. Трябва да се има предвид, че според член 5 от Закона за отваряне на висше училище в София от 1888 г. ректорът се избира за една учебна година. Това обяснява и „краткия“ мандат на Л. Милетич от днешна гледна точка.
4. Повече за дейността на Съюза вж. у Georgiev 2000.
5. Тук под *категории* той има предвид частите на речта – бел. моя, Е. Т.
6. В цитатите е запазена оригиналната пунктуация на Л. Милетич.

ЛИТЕРАТУРА

- БАЛАСЧЕВ, Г., 1934. *Научната дейност на проф. академикъ Л. Милетичъ*. София: Художник.
- ГЕОРГИЕВ, В., 2000. *Българската интелигенция и националната кауза в Първата световна война – Съюзът на българските учени, писатели и художници (1917 – 1918 г.)*. София: Македонски научен институт. ISBN 954-8187-50-7.
- ДИНЕКОВ, П., 1982. Професор Любомир Милетич в моите студентски спомени. *Съпоставително езикознание*, год. VII, № 3, с. 25 – 33. ISSN 0204-8701.
- КАБАСАНОВ, СТ., 1985. Спомен за университетските ми преподаватели Александър Теодоров – Балан, Йордан Иванов и Любомир Милетич. *Съпоставително езикознание*, год. X, № 6, с. 26 – 29. ISSN 0204-8701.
- МИЛЕТИЧ, Л., 1946а: *Записки по теория на основите (четени от проф. Милетич)*. София: Лито-печат.
- МИЛЕТИЧ, Л., 1946б. *Записки по старобългарска морфология (с най-новите допълнения)*. София: Лито-Щастие.
- МИЛЕТИЧ, Л., 1987. *Изследвания за българите в Седмиградско и Банат*. София: Наука и изкуство.
- МИЛЕТИЧ, Л., 1989. *Източнобългарските говори*. София: БАН.
- МИЛЕТИЧ, Л., 2013. *Родопските говори на българския език*. София: Изток – Запад. ISBN 978-619-152-305-4.
- МЛАДЕНОВ, СТ., 1933 – 1934. Българската филология и господинъ Л. Милетичъ (По случай на 70-годишнината отъ рождението му). *Родна реч*, год. VII, с. 110 – 125.

- РАЙЧЕВСКИ, СТ., 2020. *Академик Любомир Милетич*. София: Захари Стоянов. ISBN 978-954-09-1446-6.
- РОМАНСКИ, СТ., 1940. *Любомир Милетичъ. Човѣкъ, ученъ, учителъ и общественикъ*. София: Държавна печатница.
- РУСИНОВ, Р., 2000. *История на българското езикознание. Очерци*. Велико Търново: Абагар. ISBN 954-427-370-0.

REFERENCES

- BALASCHEV, G., 1934. *Nauchnata deynost na prof. akademik L. Miletich*. Sofia: Hudozhnik [in Bulgarian].
- DINEKOV, P., 1982. Profesor Lyubomir Miletich v moite studentski spomeni. *Sapostavitelno ezikoznanie*, vol. VII, no. 3, pp. 25 – 33. ISSN 0204-8701.
- GEORGIEV, V., 2000. *Balgarskata inteligentsia i natsionalnata kauza v Parvata svetovna vojna – Sayuzat na balgarskite ucheni, pisатели i hudozhnitsi (1917 – 1918 g.)*. Sofia: Makedonski nauchen institut [in Bulgarian]. ISBN 954-8187-50-7.
- KABASANOV, ST., 1985. Spomen za universitetskite mi prepodavateli Aleksandar Teodorov – Balan, Yordan Ivanov i Lyubomir Miletich. *Sapostavitelno ezikoznanie*, vol. X, no. 6, pp. 26 – 29. ISSN 0204-8701.
- MILETICH, L., 1946a: *Zapiski po teoria na osnovite (cheteni ot prof. Miletich)*. Sofia: Lito-pechat [in Bulgarian].
- MILETICH, L., 1946b. *Zapiski po starobalgarska morfologia (s nay-novite dopalnenia)*. Sofia: Lito-Shtastie [in Bulgarian].
- MILETICH, L., 1987. *Izsledvania za balgarite v Sedmigradsko i Banat*. Sofia: Nauka i izkustvo [in Bulgarian].
- MILETICH, L., 1989. *Iztochnobalgarskite govori*. Sofia: BAN [in Bulgarian].
- MILETICH, L., 2013. *Rodopskite govori na balgarskia ezik*. Sofia: Iztok – Zapad [in Bulgarian]. ISBN 978-619-152-305-4.
- MLADENOV, ST., 1933 – 1934. Balgarskata filologia i gospodin L. Miletich (Po sluchay na 70-godishninata ot rozhdenieto mu). *Rodna rech*, vol. VII, pp. 110 – 125.
- RAYCHEVSKI, ST., 2020. *Akademik Lyubomir Miletich*. Sofia: Zahariy Stoyanov [in Bulgarian]. ISBN 978-954-09-1446-6.
- ROMANSKI, ST., 1940. *Lyubomir Miletich. Chovek, uchen, uchitel i obshtestvenik*. Sofia: Darzhavna pechatnitsa [in Bulgarian].
- RUSINOV, R., 2000. *Istoria na balgarskoto ezikoznanie. Ochertsii*. Veliko Tarnovo: Abagar [in Bulgarian]. ISBN 954-427-370-0.

ACADEMICIAN LYUBOMIR MILETICH – STROKES TO THE PORTRAIT (ON THE OCCASION OF THE 160TH ANNIVERSARY OF HIS BIRTH)

Abstract. Professor Lyubomir Miletich (1863 – 1937) is one of the linguists of the first generation of Bulgarian scientists, who left a significant mark in the history of Bulgarian linguistics. His contributions in various fields of knowledge – linguistics, history, ethnology and others – were highly appreciated by his contemporaries and to this day serve as a basis for the development of further research in these fields. Of particular importance for linguistics are his studies „Das Ostbulgarische“ and „Die Rhodopemundarten der bulgarischen Sprache“, which describe the features of some Bulgarian dialects at the end of the 19th century. In 2023, when the 160th anniversary of L. Miletich's birth will be celebrated, his contributions to the development of Bulgarian science are increasingly indisputable.

Keywords: Lyubomir Miletich; dialectology; neogrammarian; Historical-Comparative Linguistics

✉ **Senior Assist. Prof. Dr. Encho Tilev**

Scopus Author ID: 57221782467

Web of Science Researcher ID: AAV-7461-2021

ORCID iD: 0000-0003-4200-2402

University of Plovdiv Paisii Hilendarski

Faculty of Philology

Department of Russian Studies

24, Tsar Asen Str.

4000 Plovdiv

E-mail: tilev.encho@gmail.com